

A 2,63—2,66-os frakció kémiai elemzése :

	Izz. veszt.	SiO ₂	Fe ₂ O ₃	Al ₂ O ₃	CaO	MgO	Összes alk.
0,6—0,3	0,2	97,8	0,25	1,15	0,4	0,1	0,1
0,3—0,2	0,25	97,1	0,25	1,35	0,5	0,35	0,2
0,2—0,1	0,3	97,0	0,25	1,45	0,6	0,3	0,1

Az utóbbi táblázatból kitűnik, hogy fajsúlyszerinti elválasztással csak a SiO₂ tartalom 95,5%-ról 97,8%-ra emelhető. Ez a minőség már acélöntödei célra is megfelel. Sajnos, gyakorlatilag ez a dűsítés nem valószínűsíthető meg.

Megállapítható tehát, hogy a homok mosás és osztályozás után öntödei formázási célokra nyerhet felhasználást nagyüzemi méretekben feldolgozva (mag- és formahomok). A vasöntészetben hazai viszonylatban ez a homok kiválónak mondható. Az eddig hasonló célokra használt kieskei, tárnoki, bükkösi homokokkal egyenrangú, illetve egyes szemcseosztályokban azok minőségét felülmúlja. Acélöntödei célokra, mint már említettük, egyelőre kevésbé alkalmazható.

Elektrosztatikus eljárással, mosás és osztályozás után a homok minden valószínűség szerint még tovább is nemesíthető (földpátkiválasztás).

A fentiekben közölt minőségi adatok ipari szempontból nagy jelentőséget biztosítanak a diósi homokelőfordulásnak.

IRODALOM

1. HERRMANN M.: Bükkaljai pannon homokok mikromineralógiája (nyomtatás alatt).
2. HERRMANN M.: Mátrai és cserhátjai pannon homokok mikromineralógiája (nyomtatás alatt).
3. KRYNINE, D. PAUL: The Tourmaline group in sediments. The Journal of Geology 1946. Vol. LIV. N° 2. Chicago.
4. SVECOV, M. Sz.: Üledékes kőzetek közettana. — 1948. Moszkva—Leningrád.
5. SZÁDECZKY-KARDOSS E.: Geologie der rumpfungarländischen kleinen Tiefebene. — Sopron. 1938.

RECHERCHE DE SABLE DE FONDERIE DANS LES ENVIRONS DE DIÓSD

Par MME M. HAJÓS

Le sable pannonien de Diósd est un sédiment de baie, classé, à un seul maximum, comme le sont les sables fins et menus des pieds du Cserhát, du Mátra et du Bükk. Il y a une différence, notamment le sable de Diósd est à grains moyens, dont les diamètres sont en général de 0,3 à 0,6 mm. Son origine sublittorale est prouvée par l'émoussement des grains de

сable (70%), par les fossiles miocènes supérieurs enlavés du rivage et par les profils géologiques dressés sur la base des forages de recherche.

Faute de fossiles et en vertu de la seule analogie pétrographique, l'occurrence de sable de Diósd a été connue jusqu'à présent comme pannonienne supérieure. Les auteurs n'avaient pas mentionné jusqu'ici de fossiles du sable; à l'aide des mollusques trouvées, on peut constater l'âge pannonien inférieur du sable. Sur la base de l'analogie pétrographique, l'argile du mur du sable est également pannonienne inférieure bien que B. ZALÁNYI la classe, en vertu de ses déterminations d'Ostracodes, au Sarmatien supérieur. Le toit du sable, également selon B. ZALÁNYI, est pannonien supérieur.

En analysant sa composition minéralogique, on peut constater que la matière du sable dérive d'une part de la dénudation du socle cristallin métamorphique, notamment du schiste cristallin qui a subi une métamorphose plus intense, d'autre part du schiste à tourmaline de la montagne de Velence.

La quantité dominante du grenat et la présence de l'amphibole brun, du pyroxène, de la titanite, et apatite montrent que la contribution d'une roche magmatique est aussi considérable.

Les données de l'analyse chimique prouvent que le sable de Diósd est très pur (SiO_2 93 à 95%). Contenant moins de 1% de CaCO_3 et très peu d'argile, il est apte à l'utilisation dans les fonderies. On le peut encore améliorer par le procédé électrostatique, après le lavage et la classification.

РАЗВЕДКА НА ФОРМОВОЧНЫЙ ПЕСОК В ОКРЕСТНОСТИ С ДИОШД

М а р т а С. Х а й о ш

Паннонский песок с. Диошд, как тонко- и мелкозернистые пески Малой Низменности, а также подошвы гор Черхат, Матра и Бюкк представляют собой однокимальные, сортированные осадки залива. Разница между ними заключается в том, что песок Диошдского месторождения среднезернистый, преобладающей частью диаметром 0,3—0,6 мм. Прибрежное происхождение песка подтверждается изношенностью зерен песка (70%), подмытыми с берега верхне-миоценовыми окаменелостями, а также геологическими разрезами, составленными на основании разведочных бурений.

Месторождение песка в с. Диошд за отсутствием окаменелостей, только на основании литологической аналогии до сих пор считалось верхне-паннонским. Окаменелости, встречающиеся в песке, в литературе до сих пор не были отмечены. На основании моллюсков, обнаруженных в песчаном карьере с. Диошд, возможно было установить, что возраст песка ниже-паннонский. Подстилающая глина песка на основании литологической аналогии также является ниже-паннонской, хотя Б. З а л а н и на основании определений раковинчатых относит ее к

верхнему сармату. Кровля песка, также согласно Б. З а л а н и, является верхне-паннонской.

Из минералогического состава можно установить, что данный песок генетически происходит отчасти из эрозии метаморфических кристаллических основных гор, а именно пострадавшего сильный метаморфизм кристаллического сланца, а отчасти из эрозии турмалинового сланца гор Веленце.

Преобладающее количество граната, а также присутствие бурого амфибола, пироксена и титанита-апатита указывают на происхождение из магматической породы.

Из данных химического анализа выявляется, что Диошдский песок очень чист (SiO_2 — 93—95%). Содержание CaCO_3 , не достигающее 1%, а также незначительное содержание глины приспособляют его к использованию в литейных заводах. После мытья и сортирования песок может быть еще дальше улучшен электростатическим способом.